

KBF-4101-02-01/2012
P/12/035

Warszawa, dnia 27 sierpnia 2012 r.

**Pani
Małgorzata Krasnodębska-Tomkiel
Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w okresie od 28 maja do 27 lipca 2012 r. w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanym dalej „Urzędem” lub „UOKiK”, kontrolę w zakresie gospodarowania rzeczowym majątkiem trwałym w okresie 2011 r.–I półrocze 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z uchybieniami gospodarowanie w okresie objętym kontrolą rzeczowym majątkiem trwałym.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły opóźnienia we wprowadzeniu do ewidencji wartości nieruchomości będącej w trwałym zarządzie UOKiK oraz niewykazania w tej ewidencji wartości gruntów, co spowodowało, że wartości te nie zostały ujęte w sporządzonych za 2011 r. sprawozdaniach.

1. Według stanu na dzień 30 czerwca 2012 r. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów posiadał w trwałym zarządzie cztery nieruchomości zabudowane o łącznej wartości 4.670,5 tys. zł, tj. budynek biurowy w Warszawie (od 17 marca 1997 r.) oraz udział w nieruchomościach w Krakowie (od 14 grudnia 1998 r.), Poznaniu (od 10 września 2009 r.) i Lublinie (od 8 marca 2012 r.). Nieruchomość o wartości 294,8 tys. zł, będąca w trwałym zarządzie UOKiK w Poznaniu została ujęta w ewidencji 8 lutego 2012 r., tj. po upływie 16 miesięcy od momentu ustanowienia trwałego zarządu.

W ewidencji środków trwałych nie ujęto również wartości gruntów pozostających w trwałym zarządzie Urzędu, mimo że obowiązek ten wynikał z przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 o rachunkowości² i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694.

budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej³. Wartości tej nie wykazano także dla nieruchomości w Krakowie, dla której, w przeciwieństwie do pozostałych nieruchomości, w decyzji o przekazaniu w trwały zarząd wskazana była wartość gruntu w kwocie 23,3 tys. zł.

W związku z tym w sprawozdaniu finansowym za rok 2011 oraz sprawozdaniu F-03 o stanie i ruchu środków trwałych, sporządzonym zgodnie z zapisami w księgach rachunkowych, wykazane zostały zaniżone wartości środków trwałych będących w trwałym zarządzie UOKiK, w tym budynków o 294,8 tys. zł. Urząd, w trakcie kontroli NIK, podjął działania w celu uporządkowania spraw związanych z nieruchomościami, realizując jednocześnie zalecenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 maja 2012 r., tj. wystąpił o opinię prawną w sprawie stanu prawnego nieruchomości będących w trwałym zarządzie.

2. W sporządzonej deklaracji podatku od nieruchomości za 2011 r. dla nieruchomości położonej na terenie m.st. Warszawy, Urząd zastosował stawkę podatkową 21,05 zł zamiast 7,06 zł oraz wykazał niższą powierzchnię niż była wskazana w decyzji Ministra Skarbu Państwa. W wyniku tego został naliczony podatek za 2011 r. w kwocie o 178,5 tys. zł wyższej niż należna. W I półroczu 2012 r. dokonane zostały korekty deklaracji i Urząd m.st. Warszawy przekazał nadpłacony podatek na rachunek dochodów budżetu państwa.
3. Zdaniem NIK, nieruchomości oraz majątek ruchomy będące w dyspozycji Urzędu zapewniały realizację założonych celów. W okresie objętym kontrolą zamiejscowe jednostki organizacyjne Urzędu (delegatury/laboratoria) nie zgłaszały potrzeb odnośnie dodatkowych powierzchni.
4. NIK ocenia pozytywnie proces dokonywania przez Urząd zakupów inwestycyjnych. Ocenę sformułowano po sprawdzeniu 100% zakupów środków trwałych oraz komputerów należących do pozostałych środków trwałych, w łącznej kwocie 688 tys. zł. Wydatki były dokonane zgodnie z planami finansowymi oraz planami zamówień obowiązującymi w roku 2011 i 2012. Zakupy były uzasadnione merytorycznie i poprzedzone analizą celowości potrzeb. W każdym przypadku sporządzono wnioski o wszczęcie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, uzasadnione przez komórkę merytoryczną i zatwierdzone przez osoby upoważnione. Było to zgodne z przyjętym w Urzędzie zarządzeniem nr 16 Dyrektora Generalnego z dnia 1 października 2007 r.⁴ w sprawie ustalenia niektórych procedur kontroli finansowej i oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków, które zostało zaktualizowane w lipcu 2012 r. Wszystkie zakupione urządzenia zostały przekazane do użytkowania.

NIK nie wnosi uwag odnośnie przestrzegania przez Urząd ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵ przy dokonywaniu zakupów sprzętu laboratoryjnego oraz komputerowego w ramach pięciu postępowań przetargowych objętych kontrolą.

W okresie objętym kontrolą, powołana przez Dyrektora Generalną UOKiK, Komisja ds. oceny przydatności składników majątku rzeczowego rozpatrzyła 12 wniosków o zagospodarowaniu zbędnych lub zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego powierzonego. Postępowania te zostały prawidłowo udokumentowane i ujęte w księgach rachunkowych. Likwidacji zużytych środków trwałych dokonano

³ Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.

⁴ ze zmianą z 16 września 2008 r.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

z powodu złego stanu technicznego urządzeń i braku ekonomicznego uzasadnienia do jego dalszej naprawy oraz niekompatybilności z nowoczesnym wyposażeniem.

5. NIK ocenia pozytywnie realizację wpływów z tytułu najmu i użyczenia powierzchni innym podmiotom. Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. zrealizowane zostały dochody w kwocie 1.670,4 tys. zł, a na koniec I półrocza 2012 r. – 662,5 tys. zł z tytułu użyczenia 4.468,95 m² powierzchni dla Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz wynajmu powierzchni 118,75 m² innym podmiotom. Uzyskane dochody przekazane zostały na dochody budżetu państwa w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁶. Umowy lub porozumienia zawarte z najemcami zawierały między innymi zapisy umożliwiające rewaloryzację stawek czynszu według wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanego przez Prezesa GUS za rok poprzedni. Ceny 1 m² według umowy najmu wahały się od 23 zł do 57,40 zł i były niższe od ceny metra kwadratowego powierzchni zgłaszanych na wolnym rynku do wynajęcia w Warszawie w dzielnicy Śródmieście (cena 1 m² wynosiła od 44,5 zł do 80 zł). Adaptacja pomieszczeń do potrzeb podmiotów prowadzących działalność gospodarczą prowadzona była na koszt najemcy.
6. Po zlikwidowanym z dniem 30 listopada 2010 r. gospodarstwie pomocniczym niskocenne środki trwałe o łącznej wartości 242,8 tys. zł, w tym wartości niematerialne i prawne w kwocie 23,2 tys. zł zostały przyjęte przez Urząd na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych i ujęte w ewidencji księgowej na właściwych kontach środków trwałych.
7. NIK ocenia pozytywnie prowadzoną ewidencję rzeczowych składników majątku ruchomego w formie ksiąg inwentarzowych oraz ewidencję księgową w tym zakresie. Ustalone zostały wewnętrzne zasady klasyfikacji środków trwałych oraz kryteria ich ewidencji⁷. Przyjęty podział na grupy środków trwałych był zgodny z klasyfikacją zawartą w rozporządzeniu Rady Ministrów dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)⁸.

Podstawą ujęcia środka trwałego w ewidencji był wystawiony dowód przyjęcia środka trwałego (OT) na podstawie faktury sporządzonej przez dostawcę. Analiza dokumentów przyjętych do badania w zakresie zakupu środków trwałych i pozostałych środków trwałych (sprzętu komputerowego) w łącznej kwocie 688 tys. zł wykazała, że w przypadku każdego zakupu sporządzane były dokumenty OT, PN lub ZW⁹. Zawarte w nich numery inwentarzowe posiadały właściwe symbole KŚT. Dokumenty te były podpisane przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę środkami trwałymi, zgodnie z zakresami ich obowiązków. Zapisy w księgach inwentarzowych były zgodne z danymi zawartymi w fakturach w zakresie wartości początkowej (kwoty brutto zakupu), daty nabycia, nazwy dostawcy. Zakupiony majątek trwały był prawidłowo ewidencjonowany na koncie 011 – Środki trwałe lub 013 – Pozostałe środki trwałe. NIK zwraca uwagę, że w czterech przypadkach spośród analizowanych 31 faktur dowód ten wystawiany był ze zwłoką od 24 do 134 dni.

⁶ Dz. U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.

⁷ Zarządzenie nr 6/2011 Dyrektora Generalnego UOKiK z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie Instrukcji określającej zasady prowadzenia w UOKiK w szczególnej ewidencji ilościowo-wartościowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, użytkowania ich przez pracowników oraz ich ochrony przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą, zastąpione Zarządzeniem nr 10/2012 DG UOKiK z dnia 27 lutego 2012 r.

⁸ Dz. U. z 2010 r. nr 242 poz. 1622

⁹ OT – przyjęcie środka trwałego, PN – przyjęcie pozostałego środka trwałego, ZW – zmiana wartości środka trwałego.

8. NIK ocenia pozytywnie nadzór nad gospodarowaniem środkami trwałymi. W Urzędzie zostały wydane wewnętrzne regulacje w zakresie szczegółowej ewidencji ilościowo-wartościowej środków trwałych, użytkowania ich przez pracowników i ochroną przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą; procedury kontroli zarządczej w zakresie oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków; gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego powierzonego Urzędowi. Na początku 2011 r. sporządzony został protokół z przebiegu i wyników inwentaryzacji składników majątkowych. Stwierdzone niedobory zostały rozliczone, dokonano stosownych zapisów w księgach rachunkowych oraz w księdze inwentarzowej, a osoby odpowiedzialne za powstałe braki były obciążone finansowo. Ewidencja ilościowo-wartościowa składników majątku, prowadzona w programie STOCK, zapewniała wszechstronną wiedzę na temat każdego ruchomego środka trwałego w niej ujętego. Wprowadzenie zmian w ewidencji mogła dokonywać osoba posiadająca stosowne uprawnienia, natomiast możliwość wglądu do systemu posiadało kierownictwo Urzędu. Nadzór nad mieniem realizowany był m.in. także poprzez system planowania zakupów oraz prowadzenie „Kart wyposażenia osobistego pracownika UOKiK”, „Kart wyposażenia pomieszczeń” oraz „Kart środka trwałego”.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) kontynuowanie działań zmierzających do oszacowania wartości gruntów pozostających w trwałym zarządzie oraz wprowadzenie ich do ewidencji księgowej,
- 2) zapewnienie niezwłocznego wprowadzania do ewidencji księgowej zakupionych środków trwałych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Panią Prezes o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.